

Gilja Alpin AS
Krossbekkveien 13
4335 DIRDAL

Att.:

Saksbehandler: Eskil Lorås, 73 60 40 25
Vår ref.: 23/80-7
Deres ref.:
Dato: 24.05.2023

Tilsynsrapport med vedtak om pålegg og vedtak om stans

Tilsyn med Gilja Alpin AS - 23/80

Om tilsynet

Statens jernbanetilsyn (SJT) har gjennomført et dokumenttilsyn av Gilja Alpin AS. Tema for tilsynet var å undersøke om dere oppfyller krav til spesielle inspeksjoner som er gitt i forskrift om taubaner.

Tilsynet ble varslet 13. januar 2023, og virksomheten sendte dokumentasjon den 13. februar 2023 etter at det ble varslet om vedtak om stans på grunn av manglende innsendt dokumentasjon. Tilsynet ble gjennomført på vårt kontor ved gjennomgang av innsendt dokumentasjon fra dere.

Vårt tilsynslag bestod av Eskil Lorås (tilsynsleder) og Ingunn Diex Rognes (medrevisor). Tilsynet ble gjennomført som en del av vårt årlige tilsynsprogram. Tilsynet er basert på stikkprøver. Det innebærer at det kan eksistere mangler som ikke er blitt avdekket under tilsynet.

Dokumentasjonen dere har sendt inn viser at dere ikke har gjennomført spesielle inspeksjoner av taubanen, utover at driv- og vendeskive, hengestenger for medbringere og rullebatterirammer inspiseres visuelt. Dere skriver at driv- og vendejulsaksel planlegges byttet sommer 2023 og at det planlegges ikke-destruktiv prøving (ndt) av samtlige medbringerklemmer i sommer 2023. Dere planlegger også bytte av strammetau i 2023, som er innenfor kassasjonskravet til tauet. Dere har sendt inn rapport som viser at magnetinduktiv prøving (mip) er foretatt av trekktauet.

Dere har ikke sendt inn uttalelser til utkast til tilsynsrapport. Fristen for uttalelse var 24. mars 2023.

Tilsynsrapporten inneholder to vedtak, hvor det ene gjelder stans av anlegg 2.11.003.

Vedtak

1. Vedtak om gjennomføring av spesielle inspeksjoner

Gilja Alpin AS må dokumentere gjennomføring av spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.

Dokumentasjonen må sendes til oss innen **1. august 2023**.

Hva sier regelverket?

For taubaner godkjent etter regelverket som gjaldt før 03.05.2004 var siste frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner den 01.07.2019. Overgangsbestemmelsene ga to års frist fra forskriften ble innført til de spesielle inspeksjonene måtte være utført etter de intervaller som gjelder for spesielle inspeksjoner, jf. forskriften § 19-5. Taubaneforskriften § 10-13 krever at relevante komponenter og konstruksjonsdeler som utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger skal undergis ikke-destruktive prøvinger. Utvelgelsen av hvilke komponenter og konstruksjonsdeler som skal prøves skal skje på bakgrunn av virksomhetens vurdering av hvilke av disse som er mest utsatt for utmatting. Intervallene for inspeksjonene kommer frem av den nevnte bestemmelsen. Dette innebærer at første spesielle inspeksjon senest skulle vært gjennomført etter det som kommer først av 22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a.

SJT har gjort en faglig vurdering av hvilke komponenter som må vurderes for spesielle inspeksjoner. Denne listen ligger i brevet dere mottok med pålegg om innsending av dokumentasjon.

For opphengs- og vippebolter til rullebatterier kan spesielle inspeksjoner begrenses til de mest utmattingsbelastede rullebatterier av type opptrekk, nedtrekk (ett av hver type).

Forskrift om taubaner, § 10-13, 2. ledd sier at kontroll og prøving av klemmer skal skje etter en plan utarbeidet av leverandøren. Der leverandøren ikke har laget en plan for kontroll og prøving av klemmer, må dere selv vurdere hvilken kontroll og prøving som er tilstrekkelig for sikker drift. Bestemmelser om kontroll og vedlikehold som sikrer tilfredsstillende sikkerhet skal komme frem av sikkerhetsstyringssystemet, jf. § 2-11 tredje ledd bokstav b, som skal bygge på identifisering og vurdering av risiko, og hvordan risikoen skal følges opp jf. bokstav a.

Vår vurdering og praksis på dette punktet er blant annet redegjort for i våre veiledninger. Disse er til opplysning tilgjengelig på sjt.no, se [veiledning om spesielle inspeksjoner](#).

Hva fant vi under tilsynet?

Dere har dokumentert:

- visuell kontroll av driv- og vendehjul
- visuell kontroll av rullebatterirammer
- visuell kontroll av hengestenger for medbringere
- mip av trekktau

Vi har ikke mottatt dokumentasjon på

- spesielle inspeksjoner av opphengs- og vippebolter i de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av type opptrekk, nedtrekk og kombi (ett av hver type).
- spesielle inspeksjoner av driv- og vendehjulsaksling.
- ndt av medbringerklemmer.

Vår vurdering

Anlegg 2.11.003 er 52 år gammelt, og dere har ikke dokumentert at spesielle inspeksjoner er gjennomført av utmattingsbelastede deler, eller at de utmattingsbelastede delene i anlegget er byttet de siste 15 årene. Visuell kontroll av rullebatterier og klemmer er ikke tilstrekkelig for å avdekke eventuelle utmattingsprekker.

Dette er et klart brudd på regelverket.

Vedtak om stans

Vi har fattet følgende vedtak:

Gilja Alpin AS pålegges å stanse driften av anlegg 2.11.003 senest den 25. mai 2023.

Når dere har gjennomført spesielle inspeksjoner må dere ta kontakt med oss. Når vi har mottatt dokumentasjon fra dere, vil vi vurdere saken og om drift kan starte opp igjen.

Forankring i lovverket

SJT har hjemmel i lov om taubaner § 16 til å pålegge stans av driften helt eller delvis eller opphør av bruk med øyeblikkelig virkning dersom vi har funnet forhold som kan medføre fare for helse, miljø eller sikkerhet.

Vedtak om stans av drift betyr at anlegg 2.11.003 ikke kan drives før forholdet er rettet, dokumentasjon om dette er sendt Statens jernbanetilsyn, og vi har bekreftet at drift kan starte opp igjen. Stans medfører ikke at dere mister driftstillatelsen. Det er ikke nødvendig å søke ny driftstillatelse som følge av et stansvedtak.

Vurdering

Vi kan fatte vedtak om stans dersom det avdekkes forhold som kan medføre fare for helse, miljø eller sikkerhet. Det er ikke gjennomført spesielle inspeksjoner for anlegg 2.11.003.

Det foreligger derfor brudd på taubaneforskriftens § 10-13.

Anlegg 2.11.003 er 52 år gammelt, og det har ikke vært utført tilstrekkelig med spesielle inspeksjoner for å undersøke om utmattingsbelastede komponenter eller deler trenger å skiftes ut. For taubaner godkjent etter regelverket som gjaldt før 03.05.2004 var siste frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner den 01.07.2019. Overgangsbestemmelsene ga to års frist fra forskriften ble innført til de spesielle inspeksjonene måtte være utført etter de intervaller som gjelder for spesielle inspeksjoner, jf. forskriften § 19-5. Første spesielle inspeksjon skulle senest vært gjennomført innen 22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a. Det vil si det tidspunkt som kom først. Det er ikke dokumentert at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.

Ved ikke å ha utført magnetinduktiv prøving av trekktau og spesielle inspeksjoner, som forskriften krever, har dere ikke tilstrekkelig kontroll på risiko i forbindelse med drift av anlegg, da trekktauet er en av de mest sikkerhetskritiske komponenter i et skitrekk.

Det samme gjelder kravet om spesielle inspeksjoner, som er satt nettopp med tanke på den risiko som foreligger ved at relevante komponenter og konstruksjonsdeler utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger. Disse komponentene og konstruksjonsdelene skal derfor undergis ikke-destruktive prøvinger for å avdekke om slike deler må skiftes ut.

Statens jernbanetilsyn vurderer det ovennevnte som alvorlig med tanke på å ivareta sikker drift av anleggene.

Klagefrist

Dere kan klage på vedtakene innen tre uker fra dere mottar tilsynsrapporten. Se vedlegget med regelverk og rettigheter for mer informasjon.

Rapportdato:

24.05.2023

Geir-Rune Samstad
senioringeniør - revisjonsleder, tilsyn

Eskil Lorås
tilsynsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Vedlegg 1 Regelverk og rettigheter

Vi kan føre tilsyn og fatte vedtak

Lov om taubaner (taubaneloven¹) § 12 gir SJT myndighet til å føre tilsyn.

Vi varsler om at vi vil fatte vedtak etter lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven²) § 16.

Vedtak om pålegg om å gi oss opplysninger og gjennomføre korrigerende tiltak er hjemlet i lov om fornøyelsesinnretninger §§ 14 og 15.

Dere har rett til å få veiledning om regelverket

Etter forvaltningsloven § 11 har dere rett til å få veiledning om krav i lover og forskrifter som vi fører tilsyn etter. Dette betyr at dere kan kreve å få vite hvilke lover og forskrifter som gjelder for din virksomhet, hvor dere finner dette regelverket og hvordan vi tolker krav i regelverket. Vi kan ikke gi konkrete råd om hvordan dere skal oppfylle regelverket.

Dere har rett til å klage på vedtak

Dere kan klage på hele eller deler av vedtaket til Samferdselsdepartementet etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg. En eventuell klage sender dere til Statens jernbanetilsyn post@sjt.no. Klagefrist er tre uker fra dagen dere mottar tilsynsrapporten. På våre nettsider finner dere mer informasjon om hvordan dere går frem for å [klage](#).

Hvordan kan dere sende dokumentasjon?

Vennligst send deres dokumentasjon ved å benytte skjemaløsningen på våre nettsider: [Skjema for innsending av dokumentasjon](#). Oppgi rapportnummer ved innsending av dokumentasjon.

Dere har rett til å få informasjon om vår saksbehandling

Dere har rett til å få vite hvordan vi behandler saken og få innsyn i dokumentene i deres sak etter forvaltningsloven §§ 18-21.

Vi publiserer tilsynsrapporter på våre nettsider

Vi publiserer våre rapporter fra tilsyn med sikkerhet på våre nettsider, etter at vi har gjort en individuell vurdering om deler av rapporten skal unntas i henhold til offentleglova³ og eventuell skjermes i henhold til annet regelverk.

Dere kan kontakte oss

Ta gjerne kontakt med oss, hvis dere har spørsmål til dette brevet eller saken generelt. Dere kan sende en e-post til post@sjt.no eller ringe oss på telefon **22 99 59 00**. Vennligst angi tilsynsnummeret når dere kontakter oss.

¹ Lov om taubaner (taubaneloven) LOV-1912-06-14-1

² Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) LOV-2022-06-17-63 01.07.2022

³ Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) LOV-2021-06-18-124 01.07.2021